

Juist nu: verbetering kwaliteit overheid

Door verschillende factoren blijft de productiviteit van overheidssectoren achter bij het bedrijfsleven. In combinatie met de concurrentie op de arbeidsmarkt leidt dit zonder ingrijpen tot een kwalitatief slechte overheid óf tot een groter beslag van collectieve middelen op het BBP. Mensen stellen aan de andere kant hogere eisen aan de dienstverlening door de overheid. Door de collectieve financiering zien mensen in hun dagelijks leven niet altijd het verband tussen de prijs die ze betalen en de kwaliteit van de dienstverlening. Een neerwaartse spiraal van ontevredenheid met de overheid en de roep om lagere belastingen is het gevolg.

Juist nu moet daarom kritisch gekeken worden naar alle overheidstaken. D66 wil dat een nieuw kabinet prioriteit legt bij het omvormen van de overheid van een beleidsgerichte naar een probleemgerichte organisatie. Vraagsturing is daarbij een goed hulpmiddel. Deregulering, vermindering van de bureaucratie en verbetering van de wetgevingskwaliteit zijn harde noodzaak.

Bij elke euro die de overheid uitgeeft, moeten we ons afvragen of we dit wel willen en of dit de meest efficiënte manier is om het gewenste doel te bereiken. Gedetailleerde overheidsregulering leidt tot een bureaucratische, starre werkomgeving bij de overheid zelf, te weinig creativiteit en vermogen tot innovatie in de publieke sector en hoge administratieve lasten bij het bedrijfsleven.

Juist nu wil D66 – als vervolg op het project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit zoals dat is ingezet onder Paars I – kritisch kijken naar het nut van overheidsregulering. Belastingen moeten zo min mogelijk verstorend werken op economische groei maar tegelijkertijd ongewenste economische effecten – zoals milieuvervuiling – tegengaan. In dat licht is het onbegrijpelijk dat het huidige kabinet niet heeft gekozen voor zwaardere milieuheffingen, en wel voor het schrappen van de kilometerheffing en het teruggeven van het kwartje van Kok.

Deregulering en meer vraagsturing in het onderwijs en de zorg leiden – naast vermindering van de bureaucratie – ook tot meer vrijheid en innovatiemogelijkheden voor scholen en instellingen. Daardoor worden deze sectoren aantrekkelijker om in te werken. Bovendien geeft vraagsturing mensen meer inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening en de prijs die daarvoor wordt betaald. Private geldstromen kunnen deze publieke sectoren verder versterken, mits de toegankelijkheid door de overheid wordt gewaarborgd.

Juist nu: structureel begrotingsbeleid

D66 wil een solide financieel beleid zonder de Nederlandse economie kapot te bezuinigen of kapot te belasten. Uitgangspunt is een structureel begrotingsbeleid met een structureel positief begrotingssaldo.

D66 accepteert begrotingstekorten mits het structurele begrotingssaldo – het begrotingssaldo gecorrigeerd voor de conjunctuur in een behoedzaam scenario – positief is. Ook D66 wil de staatsschuld verminderen om in de toekomst de vergrijzing op te kunnen vangen en toekomstige generaties niet op te zadelen met grote financiële problemen. Maar dat heeft geen zin als het ten koste van een duurzame economische ontwikkeling gaat. Juist nu moet toekomstgericht worden geïnvesteerd in onderwijs en natuur en in maatregelen die onze mobiliteitsproblemen echt helpen verminderen. Een meer bedrijfsmatige kijk op de overheidsfinanciën is daarvoor noodzakelijk. D66 wil dat een nieuw kabinet begrotingen integraal baseert op een baten-lasten stelsel.

D66 hanteert de volgende signaalwaarden bij het begrotingssaldo:

	<i>Structureel Saldo</i>		<i>feitelijk saldo</i>
<i>Extra ombuigingen</i>	< 0%	of	< - 2%
<i>Aflossing staatsschuld</i>	> 0%	en	- 2% tot + 2%
<i>Extra natuurinvesteringen</i>	> + 1%	mits	> + 2%
<i>Lastenverlichting</i>	alleen bij structurele hervorming overheidsarrangementen		

Halverwege de komende kabinetsperiode zal kritisch moeten worden gekeken naar de uitgavenkaders (mid-term review). De afwijking tussen de feitelijke economische ontwikkeling en de vooronderstelde structurele ontwikkeling kan verdere budgettaire aanpassingen noodzakelijk maken.

Juist nu: investeren

Naast 750 miljoen euro aan gerichte lastenverlichting voor starters, zelfstandige ondernemers en innovatie, investeert D66 2½ miljard in kennisontwikkeling en onderwijs. Een aantal maatregelen zijn gericht op introductie van vraagsturing in het onderwijs, schaalverkleining, en verbetering van de arbeidsvoorwaarden van leerkrachten. Juist nu mag niet bezuinigd worden op het hoger onderwijs en moet er meer ruimte zijn voor wetenschappelijk onderzoek. D66 heeft daarbij met name aandacht voor de exacte studies.

Juist nu vraagt ook natuur en duurzame ontwikkeling om investeringen die het huidige kabinet heeft nagelaten. In totaliteit trekt D66 daar 625 miljoen voor uit waaronder 200 miljoen voor de aankoop van natuurgebieden en versterking van de ecologische hoofdstructuur. Landschapspremies voor boeren, terugdringing van verdroging en wateroverlast moeten het groene karakter van Nederland verder versterken. Daarnaast wil D66 investeren in openbaar vervoer in het algemeen en (onderhoud van) het spoor in het bijzonder om reële alternatieven te creëren voor het autogebruik.

Om een matige loonontwikkeling te ondersteunen wordt 725 miljoen gereserveerd door het verlagen van het laagste BTW tarief naar 5%. Daarnaast wil D66 werken stimuleren door een inkomensafhankelijke heffingskorting voor lagere arbeidsinkomens die de armoedeval terugdringt. Verder stimuleert D66 de doorstroming van I/D en WIW-ers, maar trekt ook geld uit voor uitbreiding van de sociale werkplaatsen en inkomensondersteuning voor chronisch zieken en gehandicapten. Starters op de woningmarkt worden geholpen door vermindering van overdrachtsbelasting voor nieuwe huizenkopers. In totaliteit blijven de lasten neutraal door vergroening van de belastingen en geen afschaffing van de OZB.

Juist nu is onze veiligheid niet zozeer gediend met meer, maar vooral met betere politie en justitie. D66 trekt 225 miljoen uit voor verbetering van de (deskundigheid bij) politie en het openbaar ministerie, flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden en verbetering van reclassering, TBS en opvoedingsondersteuning. Daarnaast wil D66 meer geld voor verbetering van de rampenbestrijding. Juist na Volendam en Enschede trekt het huidige kabinet daarvoor te weinig uit. Voor gerichte verbetering van de (secundaire) arbeidsvoorwaarden en kwaliteit van overheids- en zorgpersoneel trekt D66 275 miljoen euro uit.

De investeringen die D66 wil doen kosten geld. Alleen daarom al moet dan ook de overheidsbureaucratie verder worden teruggedrongen, niet alleen bij het Rijk maar ook bij lagere overheden. Minder en betere regelgeving, betere samenwerking en samenvoeging van uitvoeringsorganisaties creëren niet alleen de ruimte voor investeringen maar maken ook meer vraagsturing en een kwalitatief betere overheid mogelijk.

saldo investeringen, ombuigingen en lasten

	Bedrag (in mln. €)
Lasten	0
Ombuigingen	-6.545
Intensivering	<u>3.985</u>
Verbetering saldo	2.560

toelichting investeringen

Omschrijving	Bedrag (in mln. €)
<i>Kennis en onderwijs</i>	
Noodplan studentenhuisvesting	50
Toegankelijkheid (v)mbo	100
Onderwijsvernieuwing vmbo	100
ICT-infrastructuur middelbaar onderwijs	100
Stimuleren exacte studiekeuze	100
Inburgering oudkomers	100
Vouchersysteem HO en bevrozen collegegelden	150
Openbare toegankelijkheid internet en stimuleren breedband	150
Hoger onderwijs	200
Wetenschappelijk onderzoek	200
Arbeidsvoorwaarden onderwijspersoneel	300
Afschaffen lesgeld	400
Schaalverkleining/verzelfstandiging scholen PO, VO en MBO	500
Totaal kennis en onderwijs	2.450
<i>Natuur en infrastructuur</i>	
Landschapspremies boeren	50
Aanpak wateroverlast en verdroging	50
Aankoop en ontwikkeling natuurgebieden	200
Verbetering/uitbreiding openbaar vervoer, faciliteiten fietsverkeer	325
Totaal natuur en infrastructuur	625
<i>Veiligheid</i>	
Deskundigheid politie/technische recherche, ICT en aangiftevolgsysteem	50
Uitbreiding reclassering, modernisering TBS, opvoedingsondersteuning	50
Uitbreiding/verbetering Openbaar Ministerie	50
Rampenbestrijding	50
Flexibilisering politie-inzet	75
Totaal veiligheid	275
<i>Gezondheidszorg</i>	
Medische opleidingen	60
Arbeidsvoorwaarden zorgpersoneel	200
Totaal gezondheidszorg	260
<i>Arbeid</i>	
Verbetering inkomens gehandicapten/chronisch zieken	50
Doorstroming/regulariseren ID- en WIW-banen + WSW	175
Totaal arbeid	225
<i>Overig</i>	
Kwaliteitsimpuls/arbeidsvoorwaarden overheidspersoneel	75
Kunst en cultuur	75
Totaal overig	150
Totaal intensivering	3.985

toelichting lasten

Omschrijving	Bedrag (in mln. €)
<i>Indirecte belastingen</i>	
Verlaging indirecte belastingen (laag BTW-tarief)	-725
<i>Totaal indirecte belastingen</i>	-725
<i>Belasting op inkomen</i>	
OZB gebruikers	900
Initiatief-Hillen	250
Stimuleren technologie/R&D	-250
Kinderopvang en combinatiekorting	-500
Verhoging starters- en zelfstandigenaftrek	-500
Earned income tax credit (inkomensafhankelijke arbeidskorting)	-2.600
<i>Totaal belasting op inkomen</i>	-2.700
<i>Milieubelastingen</i>	
Heffing bestrijdingsmiddelen	100
Heffing oppervlaktedelfstoffen	100
Openruimteheffing	200
Landing and take off heffing vliegverkeer	250
Handhaven kwartje van Kok	500
Energieheffingen (m.n. grootverbruikers)	2.000
<i>Totaal milieubelastingen</i>	3.150
<i>Belastingen op vermogen</i>	
OZB eigenaars	1.100
Vrijstelling/reductie overdrachtsbelasting startende kopers	-825
<i>Totaal belastingen op vermogen</i>	275
Totaal lasten	0

toelichting ombuigingen

Omschrijving	Bedrag (in mln. €)
Terugdringing OCenW-bureaucratie	60
Terugdringing VWS-bureaucratie	60
Terugdringing overhead en bureaucratie overige sectoren	150
Afschaffen BEW-regeling	80
Inning waterschapsbelasting door fiscus	125
Effectiviteitstoets exportsubsidies	100
Fraudebestrijding	150
Fiscalisering uitvoering kinderbijslag	125
Onderuitputting FES-gelden	100
Ruilverkaveling/domeinen	100
Boetes tewerkstelling/huisvesting illegalen	100
Korting IHS	175
Terugdringen externe advisering rijksoverheid	200
Prijsvorming geneesmiddelen	200
Vermindering wegeaanleg (asfalt)	300
Bureaucratie sociale zekerheid	300
Inverdieneffect tegemoetkoming studiekosten i.v.m. afschaffing lesgeld	300
Taakstellende onderuitputting bouwuitgaven zorg	400
Aanbestedingen rijksoverheid	600
Efficiencykorting GF/PF	500
Doorwerking GF/PF	300
Loonmatiging tot inflatieniveau (voorzichtige schatting)	2.120
Totaal ombuigingen	6.545